

K

VEČERkvadrati

www.remax.si

**Kako in kam
postaviti bazen**

**Zeleni prsti
v juliju**

**Preženite ose
in sršene**

TEMA TEDNA

**Tla na nepokriti
terasi**

Zeleni prsti v juliju

Vrt je julija razkošno bogat z zelenjavo, sadjem in cveticami, vendar nujno potrebuje redno namakanje in zastirko. Koristno je poskrbeti tudi za krepitev rastlin v sadnem in okrasnem vrtu.

FOTO: SHUTTERSTOCK

ZGORAJ Julija sejemo korenje, zimsko redkev, rdečo peso, špinačo, od sredine julija tudi kitajski kapus.

Po žetvi in pobiranju se marsikatera zelenjavna greda sprazni. Nanje lahko sejemo in sadimo rastline za jesen in zimo. Julija sejemo korenje, zimsko redkev, rdečo peso, špinačo, od sredine julija tudi kitajski kapus, sadimo pa endivijo, radič, solate. "Cel julij je primeren za setev repe za kisanje. Sejemo tudi podzemno kolerabo in črno redkev. Poletne setve ne pozabite senčiti, saj visoke temperature lahko povzročijo težave pri vzniku," opozarja **Davor Špehar** iz Zelenega sveta.

Repo sejemo na prosta mesta, običajno je največ prostora za zgodnjim krompirjem. Posejana v dolžini 1,5 metra zadostuje približno za enega družinskega člana. "Tla pred setvijo nekoliko prekopljemo ali vsaj prerahljamo. Med vrstami naj bo 30 do 45 cm, v vrsti jo sejemo na 5 cm in kasneje

redčimo na 20 cm," svetuje strokovnjak Špehar.

Črno redkev sejemo od začetka julija do sredine avgusta. "Ta setev je namenjena jesenski in zimski porabi. Črno redkev sejemo za krompirjem, sledi lahko tudi drugim vrtninam, ki z njo niso v sorodu. Izogibamo se setvam za zeljem, cvetačo, brokolijem, ohrovatom in drugimi kapusnicami. Poleg korenov so pri črni redkvi užitni tudi listi, iz njih stiskamo sok," razlaga sogo-vornik.

RAVNO PRAV VLAŽNO

Poleti je med najpomembnejšimi opravili zalivanje oziroma namakanje tal. Ko se lotimo namakanja, tla zalijemo močno in temeljito na območju korenin. Takšno namakanje lahko zadostuje za več dni. Globoko namakanje spodbu-

di rastline, da poženejo korenine globlje v tla in tako v sušnem obdobju utrpijo manj škode, kot če so korenine plitve. Kdor pa zaliva vsak dan po malem le po vrhu, lahko zaradi neustreznega zalivanja kmalu opazi fiziološke motnje na rastlinah.

V vročih dneh se pokaže prednost namakalnih sistemov. Med najbolj varčne oblike namakanja spada kapljični namakalni sistem. Pri kapljičnem namakanju ne namakamo celotne površine, temveč zgolj del, kjer rastejo rastline oziroma rastlinske korenine, zato je poraba vode manjša kot pri zalivanju s cevjo ali zalivalko. S tem se tudi precej izognemo nevarnosti bolezni, ki se razvijajo v vlažnejših razmerah, kadar so listi pogosteje omočeni.

KREPITEV RASTLIN Z DOMAČIMI RECEPTI

Doma lahko izdelamo najrazličnejše pripravke za povečanje odpor-

NASVET STROKOVNJAKOV

ZELENO GNOJENJE

Davor Špehar in Primož Brezovec iz Zelenega sveta: "Poleti poskrbimo za setev prezimnih rastlin za zeleno gnojenje. Sejemo črno, belo in medeno deteljo, nokoto, inkarnato in lucerno sejemo v vrt od konca junija do sredine avgusta. Če jih sejemo septembra in oktobra, ne naredijo dovolj nadzemne in koreninske mase. Na vrtu ostanejo do konca aprila. Za omenjenimi posevki v vrt naslednje leto sadimo paradižnik, papriko, feferone, jajčevce, bučke, kumare, melone in lubenice. Za deteljami lahko sadimo tudi zelje, ohrovt, brokoli, cvetačo in druge kapusnice. Ne pozabimo na dodajanje organske zastirke in zadostno namakanje tal."

FOTO: ZELENISVET

Zeleni svet
www.zelenisvet.com

FOTO: SHUTTERSTOCK

ZGORAJ Naravne pripravke za krepitev rastlin uporabimo v oblačnem vremenu ali proti večeru.

nosti rastlin. Zanje potrebujemo zelišča, vrtnine, lahko tudi izdelke, ki jih imamo v shrambi, kot sta kis in soda bikarbona. V tabeli so recepti za nekatere pripravke za krepitev rastlin.

Najmočnejše deluje zeliščna prevrelka. Pripravimo jo tako, da izbrana zelišča damo v plastično ali leseno posodo, prelijemo z vodo, prekrijemo z mrežo ali zapremo s pokrovom, vendar ne do konca, da lahko kroži zrak, in postavimo na toplo. "Vsak dan vse skupaj premešamo. Pripravek je narejen, ko se tekočina preneha peniti, ostanki rastlin pa potonejo na dno. Vsebinsko pred uporabo precedimo in razredčimo z vodo. Večino prevrelk lahko hranimo

FOTO: SHUTTERSTOCK

ZGORAJ Žetev dišavnic in njihovih cvetov, ki se bodo najbolje ohranili, če še niso popolnoma odprti, opravimo v dopoldanskih urah.

v temnih stekleničkah, temnem in hladnem prostoru mesec ali dva," poudarja **Primož Brezovec** iz Zelenega sveta.

Zeliščna brozga je po učinkovitosti na drugem mestu. Sveže dele rastlin namakamo v vodi 24 ur, nato pol ure kuhamo na počasnem ognju, ohladimo in precedimo.

Učinkovit za rastline je tudi zeliščni čaj, ki ga skuhamo kot čaj za pitje. "Rastline prelijemo z vrelo vodo in pustimo vse skupaj nekaj časa stati. Pred uporabo čaj ohladimo in precedimo," svetujejo v Zelenem svetu.

SVET ZELIŠČ

Julija na vrt sejemo dvoletna zelišča, ki pozimi ostanejo zelena, torej peteršilj, žličnik, zimski toliščak in kumino. Številna zelišča na gredah, ki so tik pred cvetenjem ali že cvetijo, so prav zdaj primerna za žetev, ki jo opravimo v dopoldanskih urah. Režemo lahko citronsko meliso, šetraj, pehtran, majaron, dobro misel in jih zvezemo v šope ter obesimo v suh in zračen prostor, da se posušijo. Seveda pa lahko vsak dan nabiramo sveže liste rožmarina, timijana, origana, mete in drugih zelišč.

SADNI VRT

Julija in avgusta opravimo zelena dela na sadnem drevju, mednje

spadajo poletna rez sadnega drevja, redčenje plodov, okopavanje tal pod krošnjami, korekcijska rez sadne drevnine in varstvo pred boleznimi in škodljivci, poudarja Primož Brezovec.

Z rezjo sadnega drevja skrbimo za razmerje med rastjo in rodnostjo ter ohranjamo vitalnost drevja. V letih z malo padavin in manjšim pridelkom, ali pozebo, kakršna je bila letos spomladi, nam drevje nato bujno odžene, zato je koristno izrezati odvečne poganjke. S poletno ali zeleno rezjo osvetlimo notranjost krošnje, povečamo zračnost in tako zmanjšamo pojav bolezni in škodljivcev. Hkrati izboljšamo kakovost plodov zaradi osončenja in omogočimo boljše dozorevanje in olesenelost poganjkov. Izrezujemo navpično rastoče bohotivke oziroma vodne poganjke, pogovorno divjake. Nekaj položnejših poganjkov lahko tudi prepognemo, ker nam drugo leto že nadomestijo rodni les," svetuje Brezovec.

Rezi v poletnem času se lotimo postopoma, saj pregroba rez izzove ponovno intenzivno rast, kar pa ni naš namen. "Vsak teden porežemo le manjši del odvečnih poganjkov. Drevesa tako zaviramo v prekomerni rasti, ker jim z rezjo odvzamemo hrano. Tako skrbimo za bolj umirjeno rast in večji pridelok," razlaga sogovornik.

Naravna krepitev rastlin pred boleznimi

Rastlina, sredstvo	Pripravek	Recept	Opombe	Delovanje
čebula	prevrelka	500 g sesekljanih listov in čebule/10 litrov vode	Razredčimo z vodo v razmerju 1:10.	Glivične bolezni, uši, muhe
česen	brozga	500 g listov in strokov (uporabimo poškodovane rastline)/10 litrov vode	Razredčimo z vodo v razmerju 1:10.	Proti številnim glivicam
česen	čaj	70 g rastlinskih delov in strokov/1 liter vode	Naj stoji čez noč, nato precedimo in uporabimo.	Proti pepelovkam, pepelaste plesni
jabolčni kis		3 žlice najmanj 5% jabolčnega kisa/3 litre vode		Pegavost na rastlinah, tudi vrtnicah
mleko, sirotka			Redčimo z vodo v razmerju 1:1.	Glive plesnivke, virusi, pegavost (tudi na vrtnicah, astrah, kumarah)
njivska preslica	prevrelka	1-1,5 kg sveže zeli ali 200 g suhega zelišča/10 litrov vode	Redčimo z vodo 1:3 (do 5), zalivamo po tleh in rastlinah.	Pepelaste plesni - škropimo redno na 3 do 5 dni, glive, padavica sadik, zmanjša število pršic in uši.
paradižnik	brozga	300 g zelenih delov in/ali korenin/10 litrov vode	Nerazredčeno	Monilija, zdravljenje poškodb po toči
paradižnik	hladen izvleček	polna pest narezanih zelenih delov/1 liter vode	Pustimo stati 2 do 3 ure na soncu. Precedimo.	Proti škodljivcem na zelju, vendar deluje le dva, tri dni.

FOTO: ZELENISVET

večjo pozornost učinkovitemu varstvu pred požrešnežem," opozarja Brezovec.

OKRASNI VRT

Prva polovica julija je primerna za setev poleti cvetočih dvoletnic, kamor spadajo turški nageljni, spominčice, šeboj, mačehe, marjetice, oslezi, papeževe sveče, svetlini. Setvena prst v zaboječkih naj bo v vročih dneh vseskozi vlažna.

Po cvetenju je ustrezen čas za presajanje perunik in binškoštnih potonik. Izkopljemo lahko stare, otrdele korenike in jih delimo in

REDČENJE PLODOV IN VARSTVO DREVJA

Če ste junija zamudili najprimernejši čas za redčenje plodov na poznejših jablanah in hruškah, lahko to storite še v juliju. "Z redčenjem plodov dosežemo boljšo kakovost pridelka in zmanjšamo pojav zavijačev, ki se radi naselijo med stikajočimi se plodovi. Z julijskim redčenjem ne bomo več vplivali na rodnost v naslednjem letu. Preveč plodov namreč porabi preveč hranil. Za cvetni nastavek v naslednjem letu je zato nujno redčenje plodov v začetku junija," pojasnjuje Brezovec.

Na sadnem drevju julija preverjamo, ali so rastline in mlade poganjke napadli listne uši, zavijači in drugih škodljivci, ki zavirajo rast, lahko prenašajo viruse in deformirajo listno površino in plodove.

ZAŠČITA Z MREŽO IN ZASTIRANJE

S postavljanjem primernih zatočišč v vrtu ohranjamo koristne

žuželke, kot so polonice, trepetavke, tenčičarice. Pticom postavimo posode z vodo. Jagodičje, kot so aronija, ameriške borovnice, pred ptiči zaščitimo z mrežo. Poleti preganjamo tudi druge škodljivce v vrtu. Z rednim tedenskim okopavanjem tal pod drevesi, nastavljanjem pasti in drugih odvračal motimo voluharja in tako tudi sproti odstranjujemo plevela.

V sadnem vrtu lahko tla okrog drevja in jagodičja zastremo z miskantom ali s slamnato zastirko, saj zastirka zadrži veliko vlage, hranil, rahlja zemljo in ovira rast plevela. Plast zastirke naj bo debela približno 5 cm. "Zastiranje ima tudi slabo stran, saj voluharju omogoča zatočišče in lažje delo v rahli zemlji, zato namenimo toliko

SPODAJ Poleti cvetoče trajnice si bomo v specializiranih vrtnarijah in parkih najlažje ogledali in izbrali za domač vrt prav zdaj, ko so najbolj razkošne.

FOTO: SHUTTERSTOCK

FOTO: SHUTTERSTOCK

ZASTIRANJE TAL

ŽE POZNATE MISKANTUS?

Z zastiranjem tal skrbimo za manjšo porabo vode oziroma manj izhlapevanja vlage iz tal. Zastirka tla tudi zasenči in tako koreninam omogoči boljše delovanje, obenem varuje pred pripeko, vetrom, nevihtami in omogoči ugodne življenjske razmere za mikroorganizme v tleh. Za zastiranje lahko uporabimo kompost, slamo (ta je dobra zlasti spomladi, da greje tla), listje, pokošeno travo (to je treba pred zastiranjem nekoliko posušiti, saj bi se sveža zastirka začela med razkrajanjem pregrevati), ovčjo volno, fermentirane lesne sekance, miskant ...

Miskantus ali prstasti trstikovec (*Miscanthus x giganteus*) spada v družino trav. Zastirka iz miskanta je sestavljena iz na drobno narezanih delčkov stebel te rastline, odlikuje pa jo velika vpojnost vode, ki je nekajkrat večja kot pri slami ali sekancih, zaradi česar potrebuje zemlja pod zastirko iz miskanta znatno manj zalivanja. Takšna zastirka, ki jo pridelujejo tudi v Sloveniji - informacije najdete na www.miskantus.si in www.miscanthus-slovenija.si -, ima nevtralen pH in ni obremenjena s pesticidi, kot denimo slama z intenzivno gnojenih polj. Preprečuje rast plevelov, tla pa obogati s hranili.

FOTO: JUMBOGRASHECKE

razmnožujemo. Na novo posadimo najprej novejšo odganjke, ki jim poprej do tal odrežemo liste.

Potonike nimajo preveč rade selitve in najbolje cvetijo na ustaljenem rastišču, zato jih presajamo redkeje.

Vrtnarije so najbolj oblegane spomladi. Če gojijo trajnice, si je vredno ogledati ponudbo tudi poleti, ko nekatere trajnice najlepše cvetijo, in jih izbrati za poznopoletno sajenje.

NA BALKONU PREVIDNO Z GNOJENJEM

V zelo vročih dneh vrtnarji odsvetujejo dognojevanje rastlin, tudi balkonskega cvetja, ker rastline takrat težko črpajo hranila, podobno kot v hudi vročini ljudje težko jemo, zlasti kalorično hrano. V takem primeru rastline lahko zakrnejo in prenehajo rasti. Težave lahko poskušamo rešiti tako, da rastline postavimo v zavetje, potrgamo cvetove in pustimo, da se zemlja v koritu osuši. Zatem zamenjamo nekaj stare zemlje z

FOTO: SHUTTERSTOCK

novino in zalijemo z vodo.

Ob zelo močni vročini ne bo odveč, če balkonske rastline zalijemo zjutraj in zvečer. Pri tem pazimo, da voda ni topla. Kdor jo zbira v sodu, naj ima tega v senci, po potrebi primešamo še hladno

vodo. Balkonskim rastlinam je treba sproti odstranjevati stare cvetove, sicer bodo tvorile semena, ki odvzemajo prepotrebno hrano za nove cvetne popke.

Balkonsko cvetje in posodovke je treba poleti vsak teden pognojiti

s tekočim gnojilom za cvetenje, ki ga dodamo vodi, zlasti surfurineje in milijonski zvončki pa bodo hvaležni, če liste oskrbimo z listnim gnojilom, ki vsebuje železo.

JASNA MARIN

FOTO: PELARGONIUM FOR EUROPE

ZELENI DOGODKI

K

BOTANIČNI VRT UNIVERZE V MARIBORU, PIVOLA

• 11. julija ob 18. uri: sprehod med hortenzijami, strokovno vodenje z Meto Šepic, DPBVUM

• 19. julija ob 17. uri: pobiranje pridelkov in poletna oskrba, Klub Gaia

BOTANIČNI VRT TAL 2000, ZGORNJA GORICA

• 22. julija ob 15. uri: alkimija, priprava sončnega eliksirja po starem alkimističnem receptu (Roman Hergan)

ZA VRT, KOT SI GA ŽELITE.

WWW.LEPVRT.COM

Že v
prodaji